

Keuzes maken, eisen stellen en visie ontwikkelen

Cursus Cultuureducatie voor ambtenaren

ICC'ers van basisscholen die langskomen met verlanglijstjes, de professionalisering van brede scholen, de komst van combinatiefunctionarissen, provincies die de regierol voor cultuureducatie verleggen naar de gemeente en culturele instellingen die een visie verwachten. Van steeds meer kanten wordt er een beroep gedaan op de deskundigheid van de gemeentelijke cultuurambtenaar. De cursus Cultuureducatie voor ambtenaren probeert hen hierin te ondersteunen.

Nadat in 2008 de beleidshandreiking *Cultuureducatie – de kracht van lokaal en provinciaal beleid* was verspreid onder alle gemeenteambtenaren, vroeg Joop Mols van het Gelderse EDU-ART zich met collega's af wat het vervolg op deze publicatie zou kunnen zijn. Een praktische training zou ambtenaren in staat moeten stellen gebruik te maken van de handreiking. Cultuurnetwerk Nederland nam het initiatief en ontwikkelde samen met CiST in Tilburg en EDU-ART een training van drie dagen die verspreid over anderhalf jaar gegeven kan worden. Inmiddels hebben bijna 70 ambtenaren in acht provincies de cursus gevolgd. Uit de evaluaties blijkt dat de meesten enthousiast zijn. Mols: "Grote meerwaarde is dat na de cursus de stapel nota's en notities op de hoek van het bureau als naslagwerk de kast in kan. De training geeft ambtenaren namelijk zowel op theoretisch als praktisch niveau een vrij compleet inzicht in de onderlinge samenhang van de beleidsitems die van invloed zijn op cultuureducatie(beleid) in de eigen gemeente."

CULTURELE REIS

Tijdens de eerste cursusdag staat cultuureducatie onder schooltijd centraal. De deelnemers maken kennis met actuele ontwikkelingen in het onderwijs en binnen de cultuureducatie. De tweede dag zoomt in op cultuureducatie buiten schooltijd in de brede school en

Workshop in een van de culturele instellingen in Harderwijk, centrum voor de kunsten 't Klooster (foto: 't Klooster).

dag drie gaat over cultuureducatie in de vrije tijd. Op de terugkomdag presenteren de deelnemers een 10-puntenplan dat zij voor de eigen gemeente hebben ontwikkeld. In dat plan geven zij prioriteiten aan om te komen tot een samenhangend cultuurbeleid. Wietse Hummel van de gemeente Harderwijk was deelnemer aan de cursus. Als beginnend cultuurbeleidsambtenaar had hij behoefte aan een veldverkenning en aan meer inzicht in de mogelijkheden op het terrein van cultuureducatie. Sinds de cursus staat hij veel steviger in z'n schoenen, zegt Hummel. Hij heeft handvatten gekregen om verbindingen te leggen met andere beleidsterreinen zoals de brede school en de combinatiefuncties. Hummel ontwikkelde samen met zijn collega een 10-puntenplan, een stappenplan dat moet uitmonden in de nieuwe cultuurnota van de gemeente. "Een reis naar een nieuwe cultuurnota. En bij een reis staat vooraf niet vast wat je onderweg zult tegenkomen." Zo is de gemeente in gesprek met verschillende doelgroepen van het cultuur(educatie)beleid onder wie kunstenaars, leerkrachten, kinderen en culturele instellingen. In de gesprekken formuleren de deelnemers hun droom: wat is de ideale situatie als het

"Een grote meerwaarde is dat na de cursus de stapel nota's en notities op de hoek van het bureau als naslagwerk de kast in kan."

Joop Mols, EDU-ART Gelderland

gaat om cultuur(educatie)? Ook geven ze aan wat er moet gebeuren om die droom te realiseren, wat er in de huidige situatie goed gaat en wat niet. De uitkomsten van de gesprekken zullen vertaald worden in drie scenario's voor de komende vijf jaar.

AFSPRAKEN MET BUURGEMEENTES

Ook samenwerking is een belangrijk aspect van de cursus. Mols: "Er wordt veel geld rondgepompt in de cultuursector, maar het effect is voor één enkele gemeente vaak niet zo groot. Ga je echter samenwerken, dan kun al snel beschikken over één of meerdere fte's. In vrijwel elke cursus worden daarom afspraken gemaakt tussen buurgemeentes. Er wordt in toenemende mate bovenregionaal beleid ontwikkeld. Daar is veel behoefte aan en ik denk dat die behoefte alleen maar zal toenemen als gemeentes moeten gaan bezuinigen."

Voor Hummel was dit onderdeel een eye-opener. "We volgden de cursus samen met andere gemeentes in de regio. Er was veel ruimte voor overleg en afstemming en daar hebben we dankbaar gebruik van gemaakt. De bibliotheek en de muziekschool bijvoorbeeld werken voor meerdere gemeentes. Het is dus erg fijn dat we afspraken hebben kunnen maken over inzet en aanbod van beide instellingen. De samenwerking is door de cursus merkbaar steviger geworden."

Veel cultuurambtenaren zijn op zoek naar eisen die je als gemeente aan culturele instellingen kunt stellen.

"Als je wilt dat cultuureducatie toegankelijk wordt voor scholen", zegt Mols, "dan kun je in de voorwaarden opnemen dat een x-percentagje van de subsidie besteed wordt aan educatieve activiteiten voor het onderwijs."

In Harderwijk werkt Hummel ook met dergelijke voorwaarden. "De bemiddeling van cultuureducatie hebben we ondergebracht bij Cultuur.uit (Cultuurpuntuit). Dat

Cultuurambtenaren Wietse Hummel en Jean Vermeulen (Harderwijk) ondertekenen hun certificaat (foto: Joop Mols).

"Ik hoop dat de gemeente niet op de stoel van de instellingen zal gaan zitten en de inhoud daar laat waar hij hoort: bij de deskundigen binnen de instellingen."

Marijke Licher, directeur Centrum voor de kunsten 't Klooster in Harderwijk

betekent dat de organisatie en coördinatie van het cultuurmenu voor het primair onderwijs volledig bij deze instelling ligt. Daarnaast willen we onderzoeken of het mogelijk is Cultuur.uit ook te laten bemiddelen voor het voortgezet onderwijs. Met de andere culturele instellingen zijn afspraken gemaakt over de plaats die educatie in hun aanbod inneemt."

Een van die instellingen is Centrum voor de kunsten 't Klooster. Marijke Licher is hier directeur en ondervindt een toenemende regie vanuit de gemeente. "Voor het eerst moeten nu alle gesubsidieerde instellingen een ondernemingsplan schrijven volgens een door de gemeente vastgesteld format. De gemeente heeft hiervoor workshops georganiseerd, zodat de instellingen met een onderling toetsbaar plan gaan komen. Op zich vind ik dat een goede zaak. De gemeente heeft een verantwoordelijkheid in het faciliteren van cultuureducatie en ik begrijp dat ze zicht wil hebben op de inzet van de middelen. Ik hoop alleen dat de gemeente niet op de stoel van de instellingen zal gaan zitten en de inhoud daar laat waar hij hoort: bij de deskundigen binnen de instellingen. Van belang is het behoud van een goede balans tussen educatief prikkelend kunstenaarsaanbod binnen school en de mogelijkheid tot verdieping door gevarieerd aanbod in de amateurkunst." Ook waarschuwt Licher voor de gedachte dat centrale bemiddeling van cultuureducatie taakverlichtend zou werken voor de instellingen. "Sterker", zegt zij, "uit de bemiddeling van Cultuur.uit vloeit werk voor de instellingen voort. Je moet met elkaar meegroeien."

MEER INFORMATIE

- De cursus Cultuureducatie voor ambtenaren wordt in alle provincies aangeboden door de provinciale steunfunctie-instelling. Voor meer informatie en opgave, zie www.cultuurnetwerk.nl/producten_en_diensten/Cursus_ce_voor_ambtenaren/
- Kunsten '92 organiseerde op 19 januari j.l. een symposium over cultuurbeleid binnen gemeenten. Zie: www.kunsten92.nl/ -> debat -> verslag Symposium Gemeentelijke Cultuurpolitiek
- EDU-ART
Joop Mols
www.edu-art.eu
- 't Klooster
Marijke Lichner
www.tklooster.nl